

สรุปและเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาตลาดส้มในประเทศหลังเปิดเสรีทวิภาคีไทย-จีน มีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ (1) ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงตลาดส้มในประเทศในด้านการก่อตัวของราคา วิธีการตลาด และส่วนเหลือของการตลาด และ (2) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างราคาส้มในประเทศกับราคาส้มนำเข้าหลังเปิดเสรีทวิภาคีไทย-จีน ผลการศึกษาพบว่า

(1) หลังจากประเทศไทยได้เปิดเสรีทวิภาคีไทย-จีน การก่อตัวของราคาส้มในประเทศและวิธีการตลาดยังคงเดิม โดยราคาส้มในประเทศจะถูกกำหนดที่ตลาดขายส่งกรุงเทพฯ แล้วส่งผ่านไปยังตลาดรวบรวมท้องถิ่น และเกษตรกร ตามลำดับ ส่วนส้มนำเข้า การก่อตัวของราคาจะอยู่ที่ท่าเรือในกรุงเทพฯ และวิธีการตลาดส้มนำเข้ายังคงเดิมแต่มีปริมาณการนำเข้าส้มจากจีนเพิ่มขึ้นมากกว่าช่วงก่อนเปิด FTA

(2) หลังจากประเทศไทยได้เปิดเสรีทวิภาคีไทย-จีน ส่วนเหลือของการตลาดระหว่างราคาขายส่ง-ราคาฟาร์ม ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ส่วนเหลือของการตลาดระหว่างราคาขายส่ง-ขายปลีกก่อนและหลังเปิด FTA ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าการเปิด FTA มีผลกระทบต่อส่วนเหลือของการตลาดระหว่างขายส่ง-ราคาฟาร์ม แต่ไม่กระทบต่อส่วนเหลือของการตลาดระหว่างราคาขายส่ง-ขายปลีก อย่างไรก็ตามเนื่องจากแบบจำลองที่ใช้ในการประมาณค่าเป็นแบบจำลองแบบแยกส่วน ดังนั้นจึงไม่สามารถอธิบายผลที่แตกต่างกันนี้ได้อย่างชัดเจน

(3) จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาส้มในประเทศกับราคาส้มนำเข้า พบว่า หลังเปิดเสรีทวิภาคีไทย-จีน ราคาส้มนำเข้าไม่มีผลต่อระดับราคาขายปลีกส้มในประเทศ ทั้งนี้เนื่องมาจากส้มนำเข้ากับส้มในประเทศอยู่คนละตลาดกันทำให้ราคานำเข้าไม่ส่งผลกระทบต่อระดับราคาส้มในประเทศ และสัดส่วนการนำเข้าเทียบกับผลผลิตในประเทศยังคงมีสัดส่วนที่ต่ำประมาณร้อยละ 0.10 ของส้มในประเทศ

6.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

(1) ราคานำเข้าในที่นี้คือมูลค่าเฉลี่ยต่อกิโลกรัมที่ได้มาจากนำมูลค่าสัมมนาเข้าหารด้วยปริมาณสัมมนาเข้า โดยนำข้อมูลมาจากกรมศุลกากร เพราะไม่มีข้อมูลสถิติที่จัดเก็บราคานำเข้าสัมมนาอย่างเป็นทางการ โดยมูลค่าเฉลี่ยที่ใช้ในที่นี้จะเป็นมูลค่าเฉลี่ยของประเทศจีน ออสเตรเลียและอเมริกา เนื่องจากมูลค่าเฉลี่ยสัมมนาเข้าจากจีนไม่มีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำมาศึกษา

(2) ข้อมูลราคาสัมที่เกษตรกรขายได้นำมาจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ส่วนข้อมูลราคาขายปลีกและราคาขายส่งกรุงเทพฯ นำมาจากกรมการค้าภายใน ซึ่งข้อมูลที่ได้มาในแต่ละปีนั้นมีวิธีการจัดเก็บที่ต่างกัน ดังนั้นอาจทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคลาดเคลื่อนไป

(3) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลรายเดือนในช่วง มกราคม 2545 – มิถุนายน 2548 มีจำนวนตัวอย่าง(observation)ทั้งหมด 42 ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นช่วงก่อนเปิด FTA มี 21 ตัวอย่าง และช่วงหลังเปิด FTA มี 21 ตัวอย่าง จากการประมาณค่าพบว่าจำนวนตัวอย่างที่ใช้ยังมีจำนวนน้อยเกินไปทำให้ความแม่นยำในการประมาณค่าแบบจำลองมีไม่มากนัก (เนื่องจากในช่วงทำการศึกษาเพิ่งเริ่มเปิดเสรีทวิภาคีไทย-จีนได้เพียง 1 ปีเท่านั้น) โดยงานศึกษานี้ได้ศึกษาในช่วงแรกของการเปิด FTA เท่านั้น ดังนั้นถ้าผู้สนใจที่จะทำการศึกษาต่อสามารถศึกษาถึงผลกระทบจากการเปิด FTA ไทย-จีนที่มีผลต่อตลาดส้มในระยะยาวได้

(4) ในงานศึกษานี้ได้มีการประมาณค่าแบบจำลองแบบแยกส่วน ซึ่งทำให้ยากในการอธิบาย ดังนั้นถ้าผู้สนใจทำการศึกษาคควรหาแบบจำลองที่สามารถอธิบายผลโดยรวมจะสามารถอธิบายได้ง่ายขึ้น